

ה פעילות בתחום הרדיו האזורי

נאזה בת-צור (שטראוס), סמנכ"ל לענייני רדיו

פעילות הרשות השנייה בשנת 1999 בתחום הרדיו האזורי מוגדרת כ"שנת ביניים". בעוד תחנות הרדיו האזורי מבססות את שידוריהן וזוכות לשיעורי האזנה נכבדים, הרי שבפעילות הרשות השנייה לא חלה פריצת דרך. הכללים החדשים, שנכנסו לתוקפם במארכ 1999 נוסחו כבר בשלהי 1998. המשך תנופת השינויים יחל רק משנת 2000. אולי הסיבות לכך הן ראשית, חילופם של כל חברי מועצת הרשות השנייה, שנית, חילופו של השר הממונה בעקבות הבחירות ואף פרישתו של מנכ"ל הרשות השנייה מתפקידו.

השינוי העיקרי שחל הוא החרפת השמים הפרועים. מספר התחנות הפיראטיות צמח לכ-130; מספר התחנות החינוכיות של קול-ישראל עולה, על אף שחוקיותן מוטלת בספק, (אף התערבותו של היועץ המשפטי של משרד ראש הממשלה לא סייעה להכריע בנושא); התחנות הצבאיות (תופעה ייחודית-ישראלית - תחנה צבאית המשדרת לאוכלוסייה אזרחית!) מרחיבות את שידורי הפרסומות שלהן, לעיתים, לשיטתנו, תוך פגיעה בכללי אתיקה (פרסומת גב ועירוב חומר מערכתי בחומר פרסומי).

אנו מתחילים לחוש כתקליט שחוק, שהרי זמן רב אנו מתריעים על הצורך הדחוף בהסדרת שמים פתוחים ותנאי תחרות הוגנת. הצורך בולט גם בשל האפשרות שיוקמו תחנות ייעודיות ארציות. אפשרות זו מוצדקת לשם מתן מענה לצורכי קהל יעד ייחודי, אולם אנו חולקים על אופן הביצוע.

ההסדרה חיונית כאמור, משום שכל קיומן של התחנות האזוריות מושתת על מכירת זמן פרסום, ואף על כך חלות עליהן מגבלות שהטיל המחוקק. בעוד התחנות הארציות והפיראטיות מקבלות את מימון מגורמים שונים (תקציב המדינה, אגרות, תרומות וכדו'), וכן מוכרות זמן פרסום, הרי כמעט לא חלות עליהן מגבלות.

מצבת זכייני הרדיו האזורי

התחנה	אזור	תדר	תאריך עלייה לאוויר	מנהל/תחנה
רדיו צפון*	גליל גולן	104.5 FM 101.5 FM	9.9.97	רפי נוי
רדיו 2000	צפון - למגזר הערבי	101 FM	1.11.96	(ע"י נאמן)
רדיו קול רגע	עמקים	96 FM 91.5 FM	1.9.96	חיים הכט
רדיו חיפה	הכרמל והמפרץ	107.5 FM	1.9.95	דני נישלים
רדיו אמצע הדרך	עמק חפר	90 FM	1.9.96	צבי שפירא
רדיוס	השרון	100 FM	1.9.95	דוד בן-בסט
רדיו 99FM**	השרון	99 FM	1.2.97	חנה גרטלר
רדיו ללא הפסקה	גוש דן	103 FM	18.10.95	ירון דוידוב
רדיו תל אביב	גוש דן	102 FM	1.9.96	יהלומה לוי
רדיו קול חי	גוש דן (דתי)	93 FM	5.11.96	מוטי שקלאר*** יצחק שיינפלד
רדיו 91FM לב המדינה	שפלת יהודה	91 FM 89.1 FM	15.4.97	גדעון לב-ארי
רדיו ירושלים	ירושלים רבתי	101 FM 89.5 FM	1.9.95	גרי ירושלמי משה זיגדון
רדיו דרום	נגב	97 FM 96 FM	24.1.96	דוד יוסוב
קול הים האדום	אילת	102 FM 101.1 FM	1.9.95	גיא מרקמן

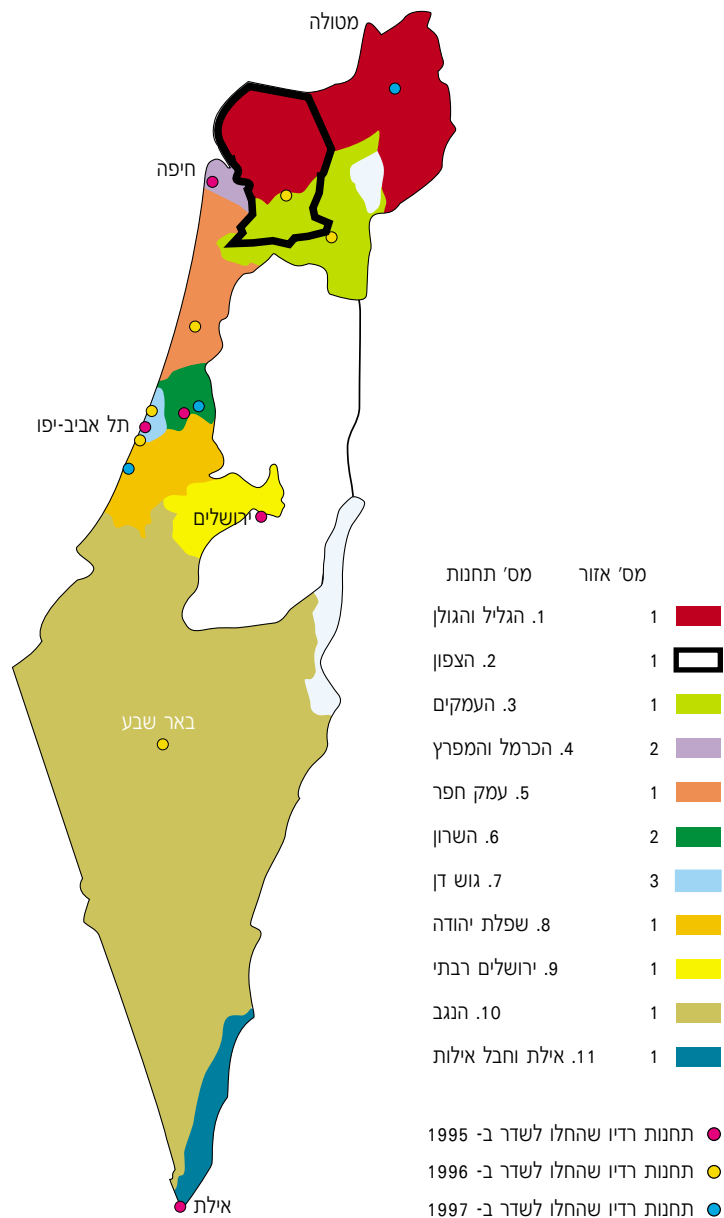
* החל משנת 2000 נקרא "רדיו מיקס 104.5 צפון".

** החל משנת 2000 נקרא "רדיו 99FM".

*** עד מאי 1999.

אזורי הזיכיון לשידורי רדיו

הנושאים שבהם עסק הרדיו האזורי בשנה זו

1. היערכות לתקופת הזיכיון הבאה ברדיו האזורי

בינואר 1999 החליטה מועצת הרשות השנייה להעניק תקופת זיכיון שנייה לשישה זכיינים אשר החלו את תקופת הזיכיון הראשונה בשנת 1995, בשישה אזורים. המדובר בתחנות האלה: "רדיו חיפה", "רדיוס", "רדיו ללא הפסקה", "רדיו ירושלים", "רדיו דרום", "קול הים האדום".

בשלהי 1999 החלו הדיונים על תקופת זיכיון שנייה לשבע תחנות נוספות בשישה אזורים: באזור הצפון - "רדיו 2000"; באזור העמקים - "רדיו קול-רגע"; באזור עמק חפר - "רדיו אמצע הדרך"; באזור השרון - "רדיו 99FM"; באזור גוש דן - "רדיו תל-אביב" ו"רדיו קול-חי"; באזור שפלת יהודה - "רדיו 91FM". בשל התקופה הקצרה שחלפה מאז עלייתה לאוויר של תחנת "רדיו צפון" באזור גליל-גולן לא דנו בתחנה זו גם בסבב הדיונים השני.

בעל הזיכיון שחפץ בהארכת הזיכיון לתקופה נוספת, היה צריך להגיש בקשה ובה סיכום פעולותיו בתקופת הזיכיון הראשונה, פירוט עמידתו בתנאי הזיכיון והצעותיו לשיפורים לתקופת הזיכיון הבאה. תחום רדיו ניתח את תוכן ראשי הפרקים של מסמך זה, והם היו לחלק מהדוח המקיף (תשעה פרקים) שהוגש למועצה אודות ביצועי הזכיון ומילוי תנאי הזיכיון לשם דיוניה בבקשות הזכיינים לתקופת זיכיון נוספת.

הנושאים שנידונו הם כדלקמן:

תכניות - עקרונות להרכבת לוח המשדרים; גיוון ומגמות בלוח התכניות לעומת ההתחייבויות; זיקה לאזור; פנייה לקהלי יעד מגוונים; שידורי חדשות ארציות ואזוריות; מניעת שיבוש שידורים ומנגנון הפיקוח על השידורים.

פרסומות - מילוי כללי שיבוץ הפרסומות וכללי האתיקה בפרסומות; מנגנון הפיקוח הפנימי על תוכן הפרסומות; טיפול בתלונות הציבור; הפקת לקחים מנטילת זמן שידור בגין הפרה וכדומה.

פיקוח לשוני - הליך הבדיקה הלשונית של תשדירי פרסומת וביצועו בפועל; הטיפול בשיפור לשון המנחים והשדרנים בתכניות המלל, ובפרט במהדורות החדשות ובתכניות האקטואליה; הפיקוח היומיומי של יועצי הלשון על השידורים, הטיפול בפניות ובתלונות בנושא.

סקרי האזנה וסקרי עמדות הציבור - ביצוע סקרי האזנה וסקרי עמדות הציבור, והלקחים שהופקו מהם.

כוח אדם - הליך איוש משרות בכירות והכשרת עובדי התחנה; הצעות לשיפורים וגיוון שירותי הזיכיון בתקופת הזיכיון הבאה אם יוענק.

שלושת הפרקים האחרונים בדוח התוכני, בשביל כל בעל זיכיון הם סיכומים והערכה של הרשות, כדלקמן:

הפרות והתחייבויות שונות - הפרות שאינן נכללות בפרקים לעיל, כגון: עיכוב חוזי ההעסקה של מנהלי התחנה.

שנת 1999 - סיכום פעילות הזכיין לתקופה 1/99-6/99 לפי הערכת הרשות.

סיכום כללי - הרשות העריכה את פעילות הזכיין לפי כל האמור בפרקים הקודמים ולאור השינויים שחלו במדיניות המועצה ובסביבה התקשורתית, שבה פעלו התחנות בתקופת הזכיין.

2. שינויים בכללי הרשות השנייה

בתחילת שנת 1999 אישרה מועצת הרשות השנייה את הכללים החדשים, שהגיש תחום רדיו, לאחר שהפיק לקחים מפעילותן של כל תחנות הרדיו האזורי. הכללים הוחלו על פעילות תחנות הרדיו במארס 1999. הם מתייחסים לתוכן השידורים, ומשקפים מדיניות המשרתת את מטרות הפיקוח הציבורי בהתאם להתפתחויות בתקשורת הישראלית בכלל, והרדיופונית בפרט.

הכללים החדשים: **שידור תכניות, שיבוץ פרסומות, אתיקה בפרסומות** מבטאים את עמדת הרשות בעניין אחריותו של בעל הזכיין לשידוריו, מחד; מאידך, מתן אפשרות לבעל הזכיין להתאים את שידוריו לנסיבות המשתנות בתקשורת הישראלית, ולהישרדות בתנאי התחרות הבלתי הוגנים בתחום הרדיופוני במלחמה על המאזין.

מבחינת הפיקוח הציבורי, צמצמה הרשות את הבקרה המוקדמת על התחנה, לאישור אפיונה של התחנה ושל לוח משדריה. הרשות מתמקדת בפיקוח בדיעבד, בעיקר על הצדדים האיכותיים והאתיים של לוח השידורים וכן מעודדת תגובות מהציבור ומטפלת בפניותיו. כלומר, הדגש הוא על השידור המושמע לציבור ופחות על דרך הפקת השידור בתנאי שאין זה סותר את חוק הרשות, את כללי הרשות ואת תנאי הזכיין.

3. שינויים בכתב הזכיין

שינויי המדיניות בעניין תחנות הרדיו האזורי, הביאו להכנסת כללים חדשים וגם לשינויים בכתב הזכיין האמור להיות מוענק מתקופת הזכיין השנייה. השינויים מקיפים את כל התחומים ברדיו האזורי: תוכני (ראה לעיל); הנדסי - הקלות במחויבויות ההנדסיות החלות על בעל הזכיין, בתנאי שנשמרת איכות שידור גבוהה; כלכלי-עסקי - הקלות בתשלומים והגשת הדוחות הכספיים.

4. חברת חדשות / שירותי חדשות לרדיו האזורי

עד סוף שנת 1998 חויבו תחנות הרדיו האזורי, עפ"י סעיף 76(1) לחוק הרשות השנייה, להעביר "שידורי חדשות המשודרים לציבור בישראל לפי כל חוק, והניתנים לקליטה מהאוויר...".

סעיף זה גרם עוול לתחנות הרדיו האזורי, מפני שאילץ אותן להשמיע בשידוריהן את מהדורות החדשות של קול-ישראל ושל גל"צ. כך נוצר מצב שהתחנות האזוריות, המתקיימות מזמן פרסום, "נותנות" מזמן השידור שלהן לתחנות הממלכתיות המתקיימות מתקציבים ממלכתיים נוסף לתחרותן בתחנות האזוריות על זמן פרסום. היעלה על הדעת, כי גוף עסקי יסייע בהפצת המוצרים של מתחרהו???

הוראת חוק זה עיוותה את נתוני ההאזנה, שעליהם מתבססים המפרסמים כשעליהם לבחור באיזו תחנת-רדיו לפרסם. שכן, מאז עליית התחנות האזוריות לאוויר, העידו סקרי ההאזנה, כי חלה עלייה ניכרת בהאזנה ליותר מתחנה אחת.

ניתן לייחס את "העלייה" בהאזנה לשידורי מהדורת החדשות של התחנות הארציות בתחנות האזוריות כאמור לעיל, גם אם בפועל המאזין לא העביר תחנה בכלל.

עם כניסת השינוי בחוק הרשות השנייה לתוקף, הוא מאפשר לתחנות הרדיו האזורי עצמאות בשידורי חדשות, ולכן קיימו במשך השנה נציגי התחנות האזוריות, בסיועה של הרשות, בדיקות להקמת חברת חדשות עצמאית. לחילופין, נבדקה האפשרות להתקשר לספק חדשות, שאינו שייך לתחנות הרדיו הארציות.

5. קביעת מדיניות לעניין החקיקה בגין תחנות ייעודיות

במסגרת ההסכמים הקואליציוניים, נדרשה הממשלה להקים לפחות שלושה ערוצים ייעודיים ארציים לשידורי דת, שתי תחנות חרדיות ותחנה דתית-לאומית אחת. הרשות השנייה דוגלת במילוי הצורך בשידורי רדיו לציבורים שונים באוכלוסייה. אך הרשות הבהירה, כי יש להקים תחנות כאלה מטעם הרשות השנייה, ולא מטעם רשות נוספת. שכן, לרשות השנייה יש אמות מידה מקצועיות וניסיון בתחום. הקמת תחנות ייעודיות מטעם הרשות השנייה מתבקשת משיקולי תועלת ויעילות הגופים הציבוריים, וכן כדי לשמור על עקרונות השוויון והאחידות, בהקמת כל תחנות הרדיו המסחריות ובהפעלתן.

נושאים בטיפול משנת 1998

1. שמים פתוחים - לא פרועים

בשנת 1999 התרחשו מספר אירועים, שבהם חל שיבוש בקשר בין מטוסים למגדל הפיקוח כתוצאה משידורים פיראטיים. החשש לחיי אדם הגביר את אכיפת החוק מצד הגופים האחראיים: משטרת ישראל, משרד התקשורת ובתי-המשפט. הרשות השנייה סייעה ככל יכולתה לרבות "מתן עדות עובד-ציבור", של סמנכ"ל לענייני רדיו, במשפטים שנוהלו נגד מפעילי תחנות פיראטיות. בשנה זו הוחמרה בפעם הראשונה הענישה של מפעילי תחנות פיראטיות, אם כי רק בעקבות ערעור שהגישה הפרקליטות. אולם עדיין לא הוגשו כתבי-אישום והעבריינים לא נשפטו בהיקף הראוי למיגור התופעה. בשנה זו, בעקבות עתירה לבג"צ, נעצר היישום לתיקון לחוק הבזק שבחוק ההסדרים של שנת 1998, שלפיו ייחשבו תחנות פיראטיות, ששידרו למעלה מחמש שנים ונקלטו במרבית שטחי ישראל, כבעלות זיכיון לפי חוק הרשות השנייה ובעלות רישיון לפי חוק הבזק ופקודת הטלגרף האלחוטי. לצערנו, אף על פי שחלפה כשנה, טרם ניתן פסק דין בנושא כה חשוב למוסר הציבורי ולתחנות הרדיו האזורי. ולבסוף, בשנה זו נפתחו הליכים בבית משפט השלום נגד ערוץ 7. אולם הן ערוץ 7 והן תחנות דתיות פיראטיות נוספות ממשיכות לשדר, כמעט באין מפריע.

2. הכנה לסקרי האזנה משותפים

הרשות מכירה בחשיבות סקרי האזנה שיהיו מקובלים על כל הגופים במשק, (משדרים, מפרסמים, פרסומאים). לאחר בדיקות של שיטות הסקירה הנהוגות בארץ, מתכוונת הרשות לפעול בשיתוף פעולה עם רשות השידור. המטרה, ליצור שיטת סקרים מקובלת כאמור, מקצועית ואיכותית. שיתוף הפעולה נדרש גם, כיוון שמדובר בהשקעה כספית ניכרת של כל אחת מהרשויות. הרשות השנייה מתכוונת לפנות אל הממונה על ההגבלים העסקיים כדי שיתן דעתו על התכנית. תקוותנו כי בשנת 2000 יסתיים הדיון בנושא לשביעות רצון הכל.

3. סיוע לתחנות

א. ייעוץ, הדרכה וסיוע בתחנות האזוריות - צוות תחום רדיו המשיך במסורת קיום מפגשים עם צוותי התחנות בתחנות הרדיו, לליבון נושאים שעניינם קיום תנאי הזיכיון. כמו כן, עומד הצוות לרשות התחנות בכל הנוגע לקיום השידורים: התייעצויות בנושאי פרסומות, שיתוף פעולה בשידור תכניות, נושאי לשון וכדו'.

ב. "רדיו 2000" - הרשות השנייה רואה חשיבות רבה בקיומה של התחנה, שכן זו התחנה המסחרית היחידה המשדרת למאזינים דוברי ערבית. כיוון שהתחנה לא השכילה להתייצב מערכתית וניהולית, ולאור ההתפתחויות בתחנה, מינתה מועצת הרשות השנייה לתחנה נאמן-מפעיל, שנכנס לתפקידו ביולי 1998. עד תום שנת 1998 הצליח הנאמן להפעיל את התחנה ברציפות, ולהעלות במידה ניכרת את הכנסותיה ושיעור ההאזנה לה. בתחילת 1999 חלה נסיגה חריפה מקודמתה בפעילות התחנה. הנאמן סיים את תפקידו והרשות השנייה החלה בתהליך הסקת מסקנות לאור אי-עמידתה של התחנה בתנאי הזיכיון.

4. הפקות הרשות בתחום רדיו

גם בנושא זה הפיקה הרשות לקחים. תפיסתנו כיום, כי משהתאפיינו תחנות הרדיו האזורי והתייחדו בשידוריהן, יש קושי להפיק תכניות שתתאמנה בו זמנית ללוח השידורים של כל אחת מהן. אי-לכך, עד תום 1999 הופסקו תכניות הרשות במתכונת שנעשתה בעבר, ונשקלו מספר חלופות: הפקות במתכונת תשדירים לציבור (כדוגמת מסע הפרסום נגד אלימות); שידורים מזדמנים שיש בהם עניין לכל התחנות ואולי אף בהפקתן; סיוע בהקמת חברת חדשות, וכדו'. טרם התקבלה החלטה סופית בנושא.

הפיקוח על ביצועי הזכיינים

תחומי הפיקוח: מילוי אחר כללי התכניות, מילוי אחר כללי הפרסומות, שימוש בלשון תקנית ונקייה.

אופן הפיקוח:

- על פי אסמכתאות שמועברות מהתחנות - פיקוח מראש.**
לוחות שידורים עונתיים - פעם בחצי שנה מנותחים הלוחות בהשוואה להתחייבות שנתנה התחנה מראש במכרז, על פי לקחים מהניסיון בהפעלת התחנה, ובהתאם לכללי התכניות המחייבים.
לוח שידור שבועי - נבדק בהשוואה ללוח העונתי שאושר.
לוח שידור יומי - נבדק בהשוואה ללוח השידור השבועי שהוגש לרשות ובעמידתו בכללי שיבוץ הפרסומות.
תמלילי פרסומת - נבדקת עמידתם בכללי הפרסומות לרבות אתיקה בפרסום ופיקוח לשוני.
- על פי האזנה לשידורי התחנות -** פיקוח בזמן אמת ובדיעבד.
האזנה לכל התחנות המשדרות מתבצעת באופן מדגמי ועל פי שיטה: (ניתוח שעות השידור לפי זמן שיא, מעקב אחר התחנות המתקשות למלא אחר הוראות הכללים, האזנה לשידור חי, האזנה בדיעבד לשידורים מוקלטים.
- אחר -** פיקוח בדיעבד בשל תלונות והערות של גופים שונים ושל הציבור.
כמו כן פיקוח על תפקוד הזכיון בנושאים שאינם מקבלים את ביטויים הישיר בלוח השידורים כגון: תיעוד, מצבת כוח-אדם וכד'.

טבלת שעות פיקוח האזנה של הרשות לתחנות הרדיו

תחנה	חודש	ינואר	פברואר	מארס	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר	סה"כ
רדיו צפון	12:40	11:15	12:54	14:27	11:30	11:50	11:00	14:19	10:34	9:04	9:07	12:40	141:20	
רדיו 2000	54:04	20:30	17:00	22:30	19:00	15:30	20:00	21:07	-	-	15:45	-	205:26	
רדיו קול רגע	9:45	12:00	12:00	10:10	10:25	11:08	11:00	9:40	11:26	15:00	5:35	12:20	130:29	
רדיו חיפה	11:15	13:13	15:30	11:16	7:00	10:05	9:05	12:00	9:04	5:00	6:30	6:00	115:58	
רדיו אמצע הדרך	12:00	9:50	12:05	11:30	14:30	10:55	10:00	9:10	9:55	5:35	5:20	8:10	119:00	
רדיוס	12:25	15:35	15:38	12:12	12:20	13:05	10:34	7:05	8:20	5:30	7:30	8:00	128:14	
רדיו 99FM	11:50	11:50	12:40	11:28	10:30	8:30	9:24	11:35	10:26	7:45	5:00	11:15	122:13	
רדיו ללא הפסקה	11:55	11:00	11:45	11:25	10:41	9:23	6:54	10:13	9:22	6:45	6:40	6:45	112:48	
רדיו תל אביב	10:00	11:50	12:32	10:10	17:01	8:00	10:00	9:10	14:29	9:50	10:46	5:55	129:43	
רדיו קול חי	9:50	17:18	25:40	11:15	21:27	22:40	10:55	11:23	9:03	5:13	9:10	5:55	159:49	
רדיו 91FM לב המדינה	12:05	9:45	11:05	12:38	10:08	7:19	12:03	9:00	11:05	4:30	4:00	5:55	109:33	
רדיו ירושלים	10:48	11:00	15:03	10:41	13:09	10:35	10:30	9:40	11:05	5:55	6:00	11:45	126:11	
רדיו דרום	14:27	9:00	16:39	10:54	14:46	8:01	8:00	9:02	7:35	3:30	7:15	4:03	113:12	
קול הים האדום	9:00	9:40	12:35	11:36	12:09	11:04	9:59	8:45	8:30	4:40	8:40	7:33	114:11	
סה"כ	202:04	173:46	203:06	172:12	184:36	158:05	149:24	152:09	130:54	88:17	107:18	106:16	1828:33	

תכניות

מאחר שתחנות הרדיו האזורי מאופיינות בשידוריהן לפי בחירתן, הרי לאחר שאישרה מועצת הרשות את אפיון התחנה ואת לוח משדריה, הוערכה עמידתן של התחנות במספר אמות-מידה (המפורטות בטבלאות המתאימות שלהלן) שמייחדות ומאחדות את שידורי הרדיו האזורי.

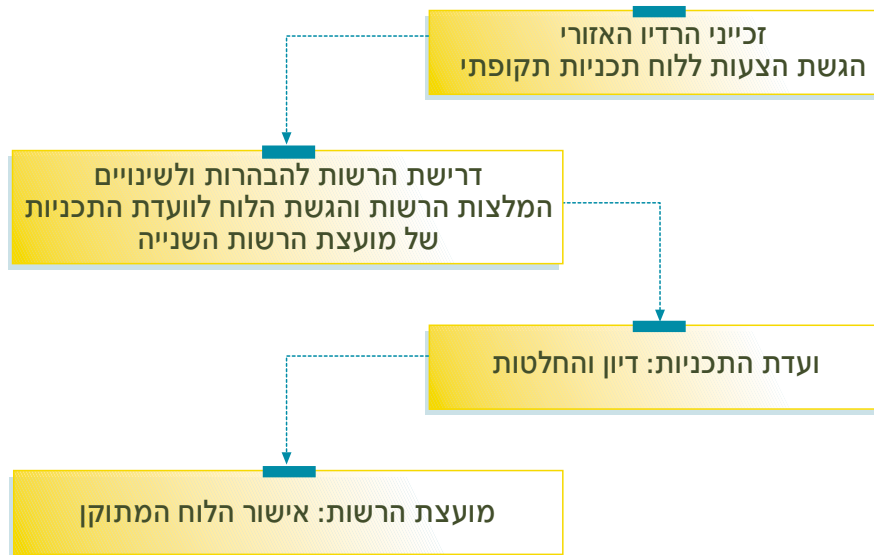
ככלל, נראה שתחנות שהצליחו לשמור על אופיין וייחודיותן, שמרו על קשר עם מאזיניהן, והצליחו לשמור על יציבות בכוח אדם וגם בתכניותיהן. כתוצאה מכך, הצליחו התחנות לרכוש להן שיעור גבוה של מאזינים. התחנות הוותיקות העמיקו את יציבותן, והתחנות החדשות יותר הצליחו להתבסס באזורן חלקן לאחר התלבטויות והתנסויות וחלקן לאחר שהפיקו לקחים מפעולת התחנות הוותיקות. במיוחד הצליחה להתייצב תחנת "רדיו קול-חי", לאחר חיפוש דרך ממושך, שבשל האופי המסורתי-דתי של שידוריה התמודדה עם קהל מאזינים מגוון וביקורת, לבסוף גיבשה לוח תכניות אטרקטיבי.

נקודה נוספת למחשבה היא, שככל שמתרחקים ממרכז הארץ (מהאזורים גוש דן והשרון) ישנה נטייה של התחנות לשמור על אופיין האזורי, כגון: "רדיו אמצע הדרך", "רדיו דרום", "קול הים-האדום", וזה מבטיח את הצלחתן בקרב מאזיניהן.

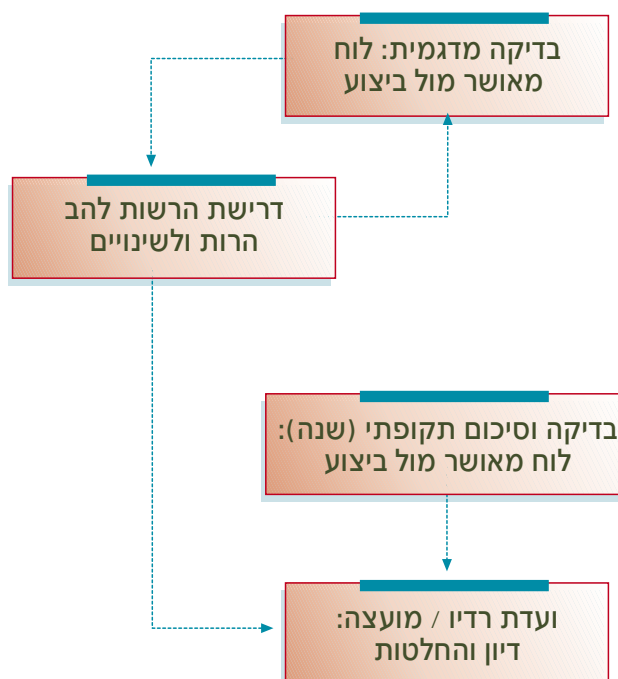
משנת 1999 מגישות התחנות לאישור הרשות השנייה לוח שידורים שנתי בלבד. במשך השנה רשאיות התחנות לערוך שינויים בלוח השידורים, ללא אישור הרשות מראש, ובלבד שהשינויים יהיו במסגרת האפיון שבחרה התחנה ושאותו אישרה מועצת הרשות. בהתאם לכך הוסרו כל המגבלות וההוראות הפרטניות על דרך בניית הלוח ועל מרכיביו, כגון: שידורים חוזרים, משך תכנית וחובת שידורי חדשות. הרשות מתערבת במקרים שהתחנה ביצעה שינויים מהותיים מההתחייבות ללוח שאישרה המועצה. אז רשאית הרשות לדרוש תיקון או שיפור הלוח, לפי העניין.

אישור לוח התכניות

בקרת לוח התכניות

שידורים הקשורים לגורם מסחרי

שיטת הבדיקה

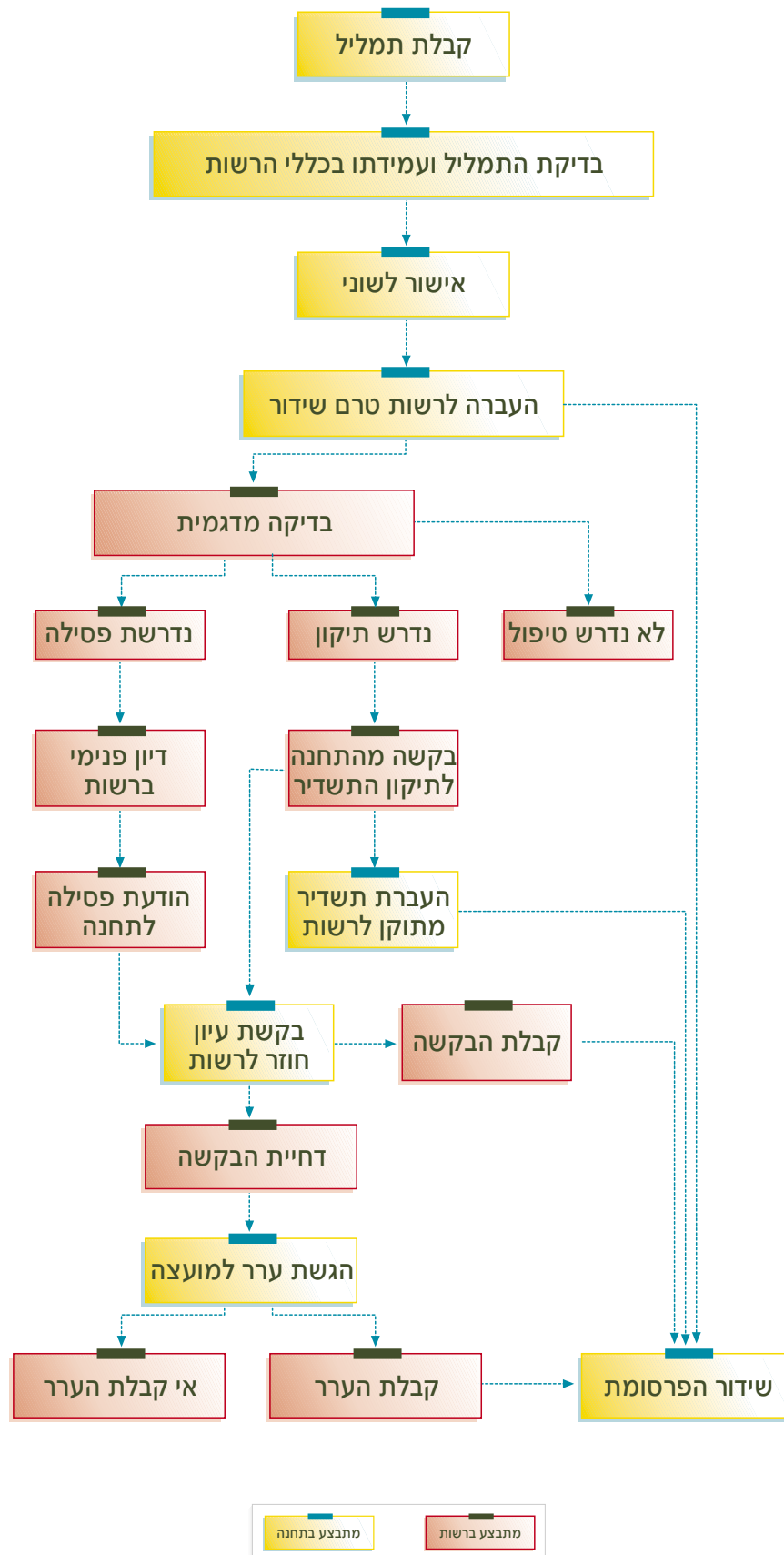
על פי הכללים החדשים, נבדקת עמידת הזכיון בכללי חסויות ומזכים (קרדיטים) רק כחלק מפיקוח האזנה, דהיינו באופן מדגמי. עקב אופיו הדינמי של הרדיו ואחריותו של הזכיון לתוכן של הפרסומות המשודרות על-ידו, אין הרשות בודקת מראש או בכלל את הפרסומות. עם זאת, מחויבות התחנות להעביר לרשות מראש את תמלילי כל הפרסומות המתוכננות לשידור. לאחר בדיקה מדגמית של הפרסומות (בתמליל או בפיקוח האזנה) עשויה הרשות לדרוש מזכיון לתקן את הפרסומת או להורידה, אם הפרסומת אינה עומדת בכללים. לעיתים יטופל הנושא גם בהליך הפרות של הרשות (ראה להלן). מדיניות זו נובעת מכך שהפרסומות מושמעות שוב ושוב, ויכולות להשפיע על המאזין החשוף להן, אפילו בדרך של האזנת אגב.

כמו כן, המשיכה הרשות לקיים הדרכה רציפה ולתת שירות לתחנות שחפצו ביעוץ טרם שידור פרסומת כשלהי.

בקרת פרסומות בתחנות הרדיו האזורי

תחנה	מס' תשדירים שנבדקו	מס' תשדירים שנדרש תיקונם	מס' תשדירים שנפסלו
רדיו צפון	49	-	3
רדיו 2000	141	2	-
רדיו קול רגע	67	7	-
רדיו חיפה	74	9	-
רדיו אמצע הדרך	47	3	-
רדיוס	103	4	-
רדיו 99FM	35	-	2
רדיו ללא הפסקה	38	5	2
רדיו תל אביב	87	3	6
רדיו קול חי	21	1	-
רדיו 91FM לב המדינה	22	5	3
רדיו ירושלים	59	2	1
רדיו דרום	45	6	1
קול הים האדום	21	3	-

תהליך הטיפול בתשדיר פרסומת

טיפול בחריגות שאותרו בתכניות ובשידורים הקשורים לגורם מסחרי

מדובר בתכניות ובפרסומות ששידורן אינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק הרשות, כלליה ונהליה. משאותרו אירועים כאלה בפיקוח, הם נרשמים כ"חריגות" שהתחנה נדרשת לתקן או להסביר. אם לא תוקנו או לא הוסברו להנחת דעתה של הרשות, הן נרשמות כ"הפרות לכאורה". במשך השנה חלה ירידה בהיקף רישום החריגות. בתחום התכניות ירידה של 67%: 217 חריגות בשנת 1998 לעומת 69 בשנת 1999, כשליש מהן בתחנה אחת. בתחום הפרסומות ירידה של 24%: 406 בשנת 1998 לעומת 310 בשנת 1999, כשני שלישים מהן בתחנה אחת. ברור שהירידה האמורה בהיקף רישום החריגות חלה גם בשל מערכת הכללים החדשה וההקלות שנכנסו לתוקפן במארכ 1999.

לצערנו, נרשמו החריגות, שחלקן הפכו ל"הפרות לכאורה", למרות עדכוני הכללים וההקלות שניתנו לזכיינים.

הרשות מודיעה תחילה לזכיינים על "הפרות לכאורה" בתכניות או בפרסומות, ומאפשרת להם להגיב עליהן. אם קיבלה הרשות את עמדת הזכייין, או מצאה כי ביצע הפרה בנסיבות מקילות או בנסיבות בלתי מוצדקות, היא מחליטה כיצד לפעול: ביטול ההפרה לכאורה או רישום ההפרה בתיק הזכייין בצירוף פעולה נוספת (התראה או ענישה). הזכייין רשאי לבקש עיון חוזר בהחלטת הרשות או לערור ישירות לוועדת הערר של המועצה. העיון מתקיים ברשות בנוכחות הזכייין. הזכייין רשאי לערער על ההחלטה המתקבלת בהליך העיון החוזר בפני ועדת-ערר של מועצת הרשות, והחלטתה קובעת סופית.

יצוין בסיפוק שקיימות תחנות אשר לא נרשמה להן כל חריגה חודשים רבים.

סיכום חריגות בתחנות הרדיו האזורי

א. חריגות בתחום התכניות שאותרו בהאזנה או בעבודת הבקרה

סה"כ	קול הים האדום	רדיו דרום	רדיו ירושלים	רדיו 91FM לב המדינה	רדיו קול חי	רדיו תל אביב	רדיו ללא הפסקה	רדיו 99FM	רדיוס	רדיו אמצע הדרך	רדיו חיפה	רדיו קול רגע	רדיו 2000	רדיו צפון	מהות החריגה
8	-	-	-	-	-	-	4	-	2	1	-	1	-	-	חריגה אתית בשידור
7	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	1	-	-	2	שידור מחוץ לאזור הזיכיון
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	שידור תכנית אירוטית בזמנים לא מתאימים
13	-	-	-	-	-	1	1	-	4	-	1	2	-	4	אי שידור שידורי רשות בהתאם להנחיות
1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	שידור תעמולה פוליטית אסורה
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	אי שליחת לוח תכניות
30	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	29	-	עריכת שינויים בלוח התכניות ללא דיווח
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	שידור מבצע התרמה ללא אישור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	התאמת המשדרים לימים מיוחדים
3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	שידור תכנית בניגוד להנחיית הרשות
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	פגיעה ברצף השידורים
69	-	-	1	-	4	2	5	-	7	1	2	3	36	8	סה"כ

ב. סיכום חריגות הקשורות לגורם מסחרי
שאותרו בפיקוח האזנה

סה"כ	קול הים האדום	רדיו דרום	רדיו ירושלים	רדיו 91FM לב המדינה	רדיו קול חי	רדיו תל אביב	רדיו ללא הפסקה	רדיו 99FM	רדיוס	רדיו אמצע הדרך	רדיו חיפה	רדיו קול רגע	רדיו 2000	רדיו צפון	מהות החריגה
19	-	1	1	1	7	3	-	-	1	1	-	3	1	-	חריגה מזמן פרסום מותר בשעה
197	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	188	-	3	חריגה בניוד דקות פרסום
24	-	-	-	-	14	1	1	-	-	-	-	6	-	2	אי ביצוע נטילה
10	-	-	-	3	1	-	1	1	1	-	-	-	1	2	שידור פרסומות שנפסלו או חויבו בתיקון
5	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	שיבוץ פרסומות מחוץ למקבץ
14	-	-	-	2	3	-	1	-	1	4	1	1	-	1	פרסומת סמויה ופרסומת אגב
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	אי שידור אותות הפרדה
6	-	-	-	-	3	-	2	-	1	-	-	-	-	-	חריגה מזמן פרסום ביממה
1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	שידור תשדירי פרסומת שגויים מבחינה לשונית
6	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	שידור פרסומת בניגוד לכללי הרשות
5	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1	1	-	-	שידור קדימון ובו פרסום מסחרי
17	-	-	-	7	2	-	-	-	-	-	-	2	5	1	חריגה מכללי חסות ומזכה
310	1	2	1	15	36	7	6	1	6	5	4	206	11	9	סה"כ

ג. חריגות שונות שאותרו בעבודת הבקרה

סה"כ	קול הים האדום	רדיו דרום	רדיו ירושלים	רדיו 91FM לב המדינה	רדיו קול חי	רדיו תל אביב	רדיו ללא הפסקה	רדיו 99FM	רדיוס	רדיו אמצע הדרך	רדיו חיפה	רדיו קול רגע	רדיו 2000	רדיו צפון	מהות החריגה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	איוש משרות ניהול
5	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	אי העברת קלטות תיעוד לרשות
1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מגישים המשדרים גם בתחנות הפיראטיות
6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	אי שליחת קבצים ממוחשבים
12	-	1	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	5	1	סה"כ

ד. סיכום חריגות ושעות האזנה

תחנה	סה"כ חריגות	סה"כ שעות האזנה לתחנה
רדיו צפון	18	141:20
רדיו 2000	52	205:26
רדיו קול רגע	209	130:29
רדיו חיפה	6	115:58
רדיו אמצע הדרך	6	119
רדיוס	13	128:14
רדיו 99FM	1	122:13
רדיו ללא הפסקה	11	112:48
רדיו תל אביב	9	129:43
רדיו קול חי	45	159:49
רדיו 91FM לב המדינה	15	109:33
רדיו ירושלים	2	126:11
רדיו דרום	3	113:12
קול הים האדום	1	114:11
סה"כ	391	1828:33

סיכום הפרות בתחנות הרדיו האזורי

א. בתחום התכניות:

תחנה	הפרה	רדיו צפון	רדיו 2000	רדיו קול רגע	רדיו חיפה	רדיו אמצע הדרך	רדיו 99FM	רדיו ללא הפסקה	רדיו תל אביב	רדיו קול חי	רדיו 91FM לב המדינה	רדיו ירושלים	רדיו דרום	קול הים האדום
מספר ההפרות*	2	3	2	5	7	5	2	5	2	5	1	-	-	
התראה	1	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	-	
נטילה: מס' אירועים	2	2	1	5	5	5	5	3	-	-	-	-	-	
סה"כ דקות נטילה	41:00	51:00	10:00	26:00	113:00	19:00	52:00	-	-	-	-	-	-	
הנחיה להורדת תכנית או לשינוייה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
השעיית ניוד: מס' אירועים	**4	**2	1	3	8	3	3	3	3	3	3	-	-	
מס' עררים שהוגשו	-	-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	
מס' עררים שנדחו	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
מס' עררים שטרם נדונו	-	-	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	

הערות: א. חלק מההפרות גררו יותר מסוג ענישה אחד.
 ב. הליך "עיון חוזר" אינו מצוין כיוון שנכנס לתוקפו במשך השנה, ולא ניתן להסיק מנתונים אלה על ביצועי כל השנה.

* במקרים שבהם לא נקבעה נטילה, התראה או השעיית ניוד, הסתפקה הרשות ברישום בתיק הזכיון.
 ** מתוכם מקרה אחד של השעיית ניוד מ- 11.7.99 עד 20.7.99.
 *** מתוכם מקרה אחד של השעיית ניוד מ- 3.10.99 עד 16.10.99 בין השעות 18:00 עד 06:00.
 **** מתוכם מקרה אחד של השעיית ניוד מ- 10.2.99 עד 11.7.99.

ב. בהקשר לגורם מסחרי:

תחנה													הפרה	
קול הים האדום	רדיו דרום	רדיו ירושלים	רדיו 91FM לב המדינה	רדיו קול חי	רדיו תל אביב	רדיו ללא הפסקה	רדיו 99FM	רדיוס	רדיו אמצע הדרך	רדיו חיפה	רדיו קול רגע	רדיו 2000	רדיו צפון	
1	2	-	12	27	2	3	1	5	1	4	11	3	8	מספר ההפרות*
-	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	2	-	1	התראה
1	1	-	10	26	-	2	-	5	1	4	9	1	5	נטילה: מס' אירועים
11:30	6:24	-	615:43	370:30	-	22:28	-	14:09	2:30	33:03	74:33	18:00	142:54	סה"כ דקות נטילה
-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	**1	6	1	השעיית ניוד: מס' אירועים
-	-	-	6	7	-	-	-	2	-	-	-	-	-	מס' עררים שהוגשו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מס' עררים שנדחו
-	-	-	6	7	-	-	-	2	-	-	-	-	-	מס' עררים שטרם נדונו

הערות: א. חלק מההפרות גררו יותר מסוג ענישה אחד.
 ב. הליך "עיון חוזר" אינו מצוין כיוון שנכנס לתוקפו במשך השנה, ולא ניתן להסיק מנתונים אלה על ביצועי כל השנה.

* במקרים שבהם לא נקבעה נטילה, התראה או השעיית ניוד, הסתפקה הרשות ברישום בתיק הזכיון.
 ** לתחנה נקבעה השעיית ניוד מ- 13.7.99 עד 22.8.99.

ג. הפרות שונות:

בשנת 1999 נרשמה הפרה אחת בלבד בתחום זה ("רדיו דרום", על אי משלוח קבצים ממוחשבים). במקרה זה הסתפקה הרשות ברישום בתיק הזכיון.

לשון - בקרה וייעוץ

בשל אופיו המיוחד של הרדיו (שידור חי, שיתוף מאזינים וכו') נקטה הרשות מדיניות שלפיה תהא יותר הקפדה לשונית על שידורי החדשות, האקטואליה והפרסומות, לעומת ההתייחסות לשגיאות לשון בשאר התכניות. זאת, כיוון שמעצם טבעם, מקדישים המאזינים תשומת לב מיוחדת לשידורים אלה: חדשות ואקטואליה - משום שהמאזין עוקב אחריהם בדריכות ובקשב רב; פרסומות - משום שהן מושמעות שוב ושוב, עלולים מאזינים להיות מושפעים מדפוסי הלשון שהן משרישות.

1. בקרת תכניות ופרסומות של התחנות האזוריות -

נעשית ע"י יועצת הלשון של הרשות, הן מראש (לתמלילי פרסומות שהתחנה מבקשת בדיקתן מראש) והן בדיעבד (במהלך פיקוח האזנה). כתוצאה מהפיקוח, כותבת היועצת דוחות תקופתיים אשר מועברים לכל תחנה לשם תיקון השגיאות ולשם תידרוך השדרים והקריינים. אי-הקפדה על לשון השידורים, עלולה לגרור את הרשות לטיפול בהליך הפרות או בהליך של פסילת תשדיר הפרסומות.

2. הדרכת יועצי הלשון וצוות התחנה -

יועצי הלשון של התחנות שומרים על קשר רציף עם הרשות, ובמקרים מיוחדים אף מבקשים אנשי צוות התחנה לקבל ייעוץ או החלטות בנושאים שאינם מובנים מאליהם.

כמו כן, מציידת הרשות את יועצי הלשון במידע לשוני עדכני, כגון: דפי "רגע של עברית", חידושי האקדמיה, ומזמנת אותם למפגשים עם לשונאים מהתקשורת האלקטרונית.

במספר תחנות האחראי על השפה המשודרת אינו יועץ לשון במקצועו או בהכשרתו. הדבר ניכר היטב במספר שגיאות הלשון בשידורים, וחבל!

3. בקרת תכניות הרדיו המופקות ע"י הרשות השנייה בתחום הרדיו -

ייעוץ כנדרש לתכנית היומית "רק שנייה".

טבלת סיכום הבדיקות הלשוניות

קול הים האדום	רדיו דרום	רדיו ירושלים	רדיו 91FM לב המדינה	רדיו קול חי	רדיו תל אביב	רדיו ללא הפסקה	רדיו 99FM	רדיוס	רדיו אמצע הדרך	רדיו חיפה	רדיו קול רגע	רדיו צפון	מהות החריגה
81	89	80	91	92	80	102	80	88	86	85	104	97	מספר תמלילי פרסומת שנבדקו
7	-	2	-	-	-	-	3	1	-	13	-	-	תשדירים שנדרש בהם תיקון לפי כללי לשון
74	63	14	25	16	16	11	11	29	45	74	38	11	תשדירים שגויים שנתגלו בהאזנה
16	10	3	7	2	2	1	3	4	7	20	7	4	קדימונים שגויים שנתגלו בהאזנה
22	18	16	20	20	15	15:15	17	16	18	20	18	18	מספר שעות האזנה לתכניות

שידורי הרשות השנייה

כאמור במבוא לפרק תחום רדיו, שוקלת הרשות השנייה את המשך אופי הפקוטיה ברדיו האזורי. הפקות הרשות במתכונתן המקורית נמשכו בתכנית "רק שנייה" עד ערב ראש השנה תש"ס - ספטמבר 1999, ובתכניות סוף השבוע עד סוף פברואר 2000.

תכנית יומית

"רק שנייה" - מגזין חדשות יומי בעריכתו של קמי ברץ ובהגשתו. שודר בכל יום בשעה 18:00 בשידור חי, בחלק מהתחנות האזוריות בארץ בו זמנית. חלק מהתחנות הורשו להקליט את התכנית ולשדרה מאוחר יותר.

המגזין הכיל אוסף של קולות ודיווחים מהמיטב ששודר במהלך היום בכל התחנות האזוריות, לפי בחירתו של עורך התכנית. המהדורה נפתחה בכותרות היום בארץ, ונסתיימה בכותרות מהדורת החדשות המרכזית של ערוץ 2 ששודרה באותו יום ב- 20:00.

שידורים מיוחדים במסגרת התכנית "רק שנייה"

במשך השנה שודרו מספר תכניות מיוחדות כדלקמן:

1.2.99 שידור מיוחד בעקבות הכוונה להכשיר את ערוץ 7 בכנסת בהשתתפות חברי הכנסת מיכאל קליינר ויונה יהב, מנכ"ל הרשות השנייה, מספר חברי מועצת הרשות השנייה ונציגי תחנות הרדיו האזורי.

7.2.99 תכנית שהוקדשה לפועלו של המלך חוסיין בעקבות פטירתו.

22.2.99 שידור מיוחד נגד "הכשרת" ערוץ 7, ריאיונות בשידור חי של חברי כנסת וכתבות שהכינו תחנות הרדיו האזורי בנושא.

8.3.99 תכנית לרגל יום האישה הבינלאומי עם המגישות תירזה אליה-זיסמן מ"רדיו ירושלים" ומירב מויאל מ"רדיו קול רגע".

13.4.99 שידור מיוחד ליום הזיכרון לשואה ולגבורה.

2.6.99 שידור מורחב בנושא תחנות הרדיו הפיראטיות בהשתתפות מר נחמן שי, מנכ"ל הרשות השנייה; מר משה גלילי, סמנכ"ל משרד התקשורת; תנ"צ ירחמיאל הלפרין, סגן ראש אגף החקירות במשטרת ישראל; מר יחיאל לימור, עיתונאי ומרצה בחוג לתקשורת באוניברסיטת תל אביב; עו"ד צח גרניט, מנכ"ל התאחדות תחנות הרדיו האזורי ומאזינים רבים שעלו לשידור והביעו את דעותיהם/שאלותיהם.

13.6.99 שידור מיוחד על אלימות בקרב בני נוער.

24.6.99 שידור מיוחד בעקבות קטיושות בצפון.

5.9.99 שידור מיוחד בעקבות הפיגועים בחיפה ובטבריה.

תכניות סוף השבוע

בעקבות קיום מרכז חיצוני החליטה הרשות לבחור בשלוש תכניות ששודרו במשך השנה מתוך למעלה מעשרים הצעות שהוגשו לה. כל אחת מסדרת התכניות משקפת בדרכה שלה את ההוויי החברתי-תרבותי-היסטורי של מדינת ישראל:

א. **"איך שיר נולד"** - הסיפורים שמאחורי השירים, תכנית בהפקת "רדיו חיפה", עורך ומגיש נתי זילברמן. התכנית שודרה בין התאריכים 5.3.99-11.6.99, סה"כ 15 תכניות. כל תכנית התמקדה בשירים בעלי אותו נושא, כגון: שירי מחאה, שירי עלייה, שירי חגים, זמר ים-תיכוני, להקות צבאיות.

ב. **"המשולש"** - תכנית על אנשים, מקומות ושירים, הפיקה והגישה ענת שרון, שודרה בין התאריכים 7.9.99-18.6.99, סה"כ 14 תכניות. בכל תכנית התארכה דמות אשר ייצגה פן בהיסטוריה או בתרבות עם ישראל בשילוב סיור במקומות הקשורים לנושא וליווי במוזיקה מתאימה. התארוחו, למשל, עמנואל הלפרין על ירושלים וראשיתה של התקשורת; רוני סומק במחוזות ילדותו על ספרות ועדות; אמל מרכוס על שירה ועל העולם הערבי.

ג. **"פנים אל מול פנים"** - תכנית המפגישה דמויות מתקופות שונות העוסקות בתחום משותף. עורך ומגיש דוד גלבע. התכנית שודרה בין התאריכים 25.2.00-26.11.99, סה"כ 14 תכניות. בכל תכנית נפגשו שתי דמויות, אחת מהעבר והשנייה מהווה. כמו כן שולבו בה ריאיונות נוספים ושירים הקשורים לתחום העיסוק, כגון: בתכנית על ספרים וספרות נפגשו סופר ותיק וסופרת מתחילה, ושולבו ריאיונות על כתיבת ספרים בעידן הטלוויזיה והאינטרנט; בתכנית על תחבורה נפגשו נהג אגד בדימוס ונהג אגד בהווה, ושולבו ריאיונות על תחבורה ציבורית ועל כבישים.

אחרית דבר

בבוחננו את תחנות הרדיו האזורי ותחומי פעילותן - התוכני, הכספי וההנדסי - המסקנה המתבקשת היא שמדובר בתחנות מקצועיות המצליחות בקרב מגוון מאזיניהן, חלקן אף בתחום העסקי, אולם כולן "בדרך הנכונה". זאת למרות הקשיים, האובייקטיביים ברובם, אשר עמם נאלצו התחנות להתמודד: מגבלות חוקיות למיניהן, תחרות בלתי הוגנת עם תחנות ארציות חוקיות ועם תחנות פיראטיות, עול תשלומים שאיננו מתאים לסוג הפעילות ואיננו שוויוני ביחס לסביבה התקשורתית שבה הן פועלות.

נוסף לכך, יש ביקוש לפתיחת תחנות רדיו לקהלי יעד מגוונים, אשר אינם מוצאים את צורכיהם בתחנות הקיימות. עיקר המחסום להקמת תחנות נוספות נוצר בשל מחסור בתדרים ובשל הצורך להסדרת כלל הפעילות הרדיופוניית - תוכנית והנדסית.

למקרא האמור לעיל, אנו מרגישים "דז'ה-וּו", הלא כמעט כך היו דברי הסיום בדוח לשנת 1996, ול-1997, ול-1998 ול... , אז בעצם מה נשתנה? רק בתחילת שנת 2000 הוכרז סוף-סוף הצורך ברפורמה כללית ובתחום הרדיו האזורי בפרט. אנו מקווים כי זו תהיה יריית הפתיחה לשינוי כללי בתקשורת הרדיופוניית בישראל, שיינתן מענה לקהלי יעד רבים ומגוונים, יסדיר תנאי תחרות שווים לכולם וישביח את שידוריהן של כל תחנות הרדיו. אם יתקיים השינוי הרי "אחרית דבר" זו תהפוך ל"ראשית דבר", וייצאו הכול נשכרים.

עובדי התחום: לילך אלפיייה, אורית בן-ארי, קמי ברץ, יעל ירושלמי, ראומה יצחקי, נחמה לאור, תניה צינדורף, שי רון, משה שוורץ.

גורמים מקצועיים שעבדו עם התחום: פרופ' שאול בר-לב, חברת "מדגם", חברת "אש"ד".